

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2018, sp. zn. 20 Cdo 2755/2018, ECLI:CZ:NS:2018:20.CDO.2755.2018.1

Číslo: 119/2019

Právní věta: Účinky osvobození od placení pohledávek se ve smyslu ustanovení § 414 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona vztahují i na věřitele, který svou pohledávku nepřihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka proto, že před rozhodnutím o úpadku soud jeho žalobu o zaplacení této pohledávky dlužníkem pravomocně zamítl.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.10.2018

Spisová značka: 20 Cdo 2755/2018

Číslo rozhodnutí: 119

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Insolvence, Oddlužení, Zastavení exekuce

Předpisy: § 140e IZ

§ 165 odst. 1 IZ

§ 173 odst. 2 IZ

§ 178 IZ ve znění od 31.03.2011

§ 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

§ 5 písm. d) IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Soudní exekutorka Mgr. Z. K., Exekutorský úřad V., usnesením ze dne 24. 8. 2017, č. j. 114 EX 297/17-8, zastavila (výrokem I.) exekuční řízení zahájené dne 4. 8. 2017 k vymožení peněžité povinnosti povinné, stanovené na základě vykonatelného rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 28. 8. 2013, č. j. 255 C 59/2009-169 (exekuční titul), a dále rozhodla tak, že oprávněný je povinen uhradit jí náklady exekuce ve výši 847 Kč (výrok II.).

2. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 19. 4. 2018, č. j. 20 Co 354/2017, rozhodnutí soudní exekutorky potvrdil (výrok I.), a dále rozhodl tak, že žádnému z účastníků ani soudní exekutorce právo na náhradu nákladů odvolacího řízení nepřiznal (výrok II.).

3. Odvolací soud, jakož i soudní exekutorka, dospěli k závěru, že nepřihlásil-li oprávněný včas svoji pohledávku (ač tak učinit měl, chtěl-li být uspokojen) do probíhajícího insolvenčního řízení, vztahuje

se na ni osvobození od placení vyslovené ve výroku usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 6. 2017, č. j. KSBR 40 INS 18010/2011-B-53; pohledávka je proto sice i nadále existentní, avšak toliko ve formě tzv. naturální obligace, což znamená, že se s úspěchem jejího vymození v exekuci domáhat nelze. Exekuční řízení proto nezbylo, než pro nedostatek podmínek řízení podle ustanovení § 103 a § 104 odst. 1 o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 52 exekučního řádu, zastavit. Odvolací soud též neshledal nesprávným postup nalézacího soudu, jestliže označený exekuční titul vydal před 1. 1. 2014 – tedy až poté, co byl zjištěn úpadek povinné – neboť tehdy účinné znění zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále též jen „Ins. z.“), pokračování v nalézacím řízení nebránilo (dosud nebyla účinná ustanovení § 140a-140e a § 141a Ins. z.).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Oprávněný v podaném dovolání obšírně opakuje dosavadní průběh řízení, z něhož dokládá, že se jak soudní exekutorka, tak i odvolací soud dopustily nesprávného právního posouzení věci, jelikož po dobu trvání lhůty pro přihlášení pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení nemohl či neměl svoji pohledávku (objektivně) přihlásit; v průběhu označené lhůty totiž neměl k dispozici více, nežli pravomocné rozhodnutí soudu o tom, že se mu pohledávka nepřiznává (tj. že jím uplatňované právo zde není). Takový výrok je závazný nejen pro účastníky řízení, nýbrž i pro soudy samotné; i kdyby svoji pohledávku přesto do insolvenčního řízení přihlásil, došlo by nepochybně k jejímu popření insolvenčním správcem a ani v posléze vyvolaném incidenčním řízení by insolvenční soud nemohl vyslovit více, než že je předešlým pravomocným rozhodnutím soudu vázán. Nadto se obával i možných důsledků vyplývajících pro něj z ustanovení § 178 Ins. z., podle kterého mohl být sankcionován takový věřitel, který do insolvenčního řízení přihlásil pohledávku co do pravosti či výše nepodloženou.

5. Naplnění předpokladu přípustnosti dovolání oprávněný spatřuje v tom, že v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu dosud nebyla vyřešena otázka, zda měl věřitel, jehož žaloba o plnění byla před rozhodnutím o zjištění úpadku dlužníka a povolení oddlužení pravomocně zamítnuta, tuto pohledávku přihlásit do insolvenčního řízení, a zda se tedy na takový případ vztahuje ustanovení § 414 odst. 2 Ins. z. Její řešení pak shledává dovolatel v názoru, že nemohl-li v dané věci svoji pohledávku v průběhu k tomu určené lhůty přihlásit, neboť ta dosud neexistovala (byla oslabena pravomocným rozhodnutím soudu), nejde o pohledávku zahrnutou do oddlužení a osvobození od placení se na ni tudíž nevztahuje.

6. Dovolatel proto navrhl, aby Nejvyšší soud změnil napadené rozhodnutí soudní exekutorky Mgr. Z. K., Exekutorský úřad V., ze dne 24. 8. 2017, č. j. 114 EX 297/17-8, tak, že se exekuční řízení zahájené dne 4. 8. 2017 k vymození peněžité povinnosti povinné, stanovené na základě vykonatelného rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 28. 8. 2013, č. j. 255 C 59/2009-169, nezastavuje; z obsahu dovolání je však rovněž možno uzavřít, že dovolatel brojí též i proti rozhodnutí soudu odvolacího, ačkoli jeho zrušení se v dovolacím petitu výslovně nedovolává.

7. Povinná se k podanému dovolání nevyjádřila.

III.

Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II, bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, jakož i čl. II, bod 2. zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění

pozdějších předpisů, a některé další zákony), dále jen „o. s. ř.“, jestliže směřuje proti usnesení odvolacího soudu vydanému dne 19. 4. 2018 a exekuční řízení bylo zahájeno dne 4. 8. 2017.

9. Dovolání bylo podáno včas a osobou k tomu oprávněnou (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) řádně zastoupenou advokátem (§ 241 o. s. ř.), odpovídá i požadavku náležitého uvedení, v čem je spatřováno splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237, § 241a odst. 2 o. s. ř.), a obsahuje též srozumitelně formulovaný dovolací důvod (§ 241a odst. 1, odst. 2, odst. 3 o. s. ř.), které tyto předpoklady přípustnosti dovolání obsahově (věcně) vystihují.

10. Dovolání je tak podáním formálně bezvadným.

11. Nejvyšší soud shledává dovolání rovněž přípustným, a to pro řešení otázky procesního práva, která dosud nebyla v úplnosti v jeho rozhodovací praxi vyřešena, totiž zda bylo před 1. 1. 2014 povinností žalobce přihlásit do insolvenčního řízení i takovou peněžitou pohledávku, o níž před zjištěním úpadku dlužníka (nalézací) soudy pravomocně rozhodly, že zde právo není (žaloba byla zamítnuta), a tedy zda v případě, že ve lhůtách k tomu určených přihlášena nebyla, má žalobce možnost dosáhnout jejího nuceného uspokojení v exekuci, když mu později byla soudem přiznána.

12. Naplnění tohoto předpokladu přípustnosti však samo o sobě neznamena, že dovolání je rovněž i důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

13. Z přiloženého exekučního spisu vedeného soudní exekutorkou Mgr. Z. K., Exekutorský úřad V., pod sp. zn. 114 EX 297/17, jakož i ze spisu vedeného u Nejvyššího soudu pod sp. zn. [21 Cdo 915/2012](#), a rovněž i z údajů obsažených v insolvenčním rejstříku o řízení vedeném u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. KSBR 40 INS 18011/2011 proti V. H., se podává následující:

14. Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 30. 6. 2010, č. j. 255 C 59/2009-68, zamítl žalobu žalobce Statutárního města B., Městské policie B., v níž se domáhal, aby soud uložil žalované V. H. povinnost zaplatit mu částku 200 581 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím od 1. 7. 2008 do zaplacení; Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. 10. 2011, č. j. 15 Co 373/2010-91, k podanému odvolání žalobce rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil, a toto rozhodnutí nabylo podle vyznačené doložky právní moci ke dni 7. 11. 2011.

15. Dne 5. 10. 2011 bylo zahájeno insolvenční řízení ve věci dlužnice V. H. Usnesením ze dne 5. 12. 2011 (s účinností k tomuto dni), č. j. KSBR 40 INS 18010/2011-A-13, rozhodl Krajský soud v Brně tak, že se zjišťuje úpadek dlužníka (výrok I.), a dále též, že se povoluje její oddlužení (výrok II.); dalším výrokem (V.) soud vyzval věřitele, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, aby tak učinili ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění rozhodnutí o úpadku a poučil je, že k přihláškám podaným později insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují.

16. Dne 30. 12. 2011 napadl žalobce výše zmíněný rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 4. 10. 2011, č. j. 15 Co 373/2010-91, dovoláním, na jehož základě Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 21. 1. 2013, č. j. [21 Cdo 915/2012](#)-132, toto rozhodnutí, jakož i rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

17. Rozsudkem ze dne 28. 8. 2013, č. j. 255 C 59/2009-169, Městský soud v Brně zastavil řízení do částky 61 787 Kč s tam specifikovaným příslušenstvím (výrok I.), a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 139 064 Kč s tam uvedeným příslušenstvím (výrok II.); toto rozhodnutí, jež představuje exekuční titul nyní vedeného exekučního řízení, nabylo právní moci dne 30. 10. 2013.

18. Usnesením ze dne 18. 5. 2017, č. j. KSBR 40 INS 18010/2011-B-52, Krajský soud v Brně vzal na vědomí splnění oddlužení a k návrhu dlužnice usnesením ze dne 2. 6. 2017, č. j. KSBR 40 INS 18010/2011-B-53, rozhodl tak, že se dlužník osvobozuje od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž nebyly uspokojeny. Osvobození se vztahuje také na věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a na věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak učinit měli.

19. Dne 4. 8. 2017 podal oprávněný exekuční návrh k vymožení povinnosti přiznané shora zaznamenaným rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 28. 8. 2013, č. j. 255 C 59/2009-169, s návrhem na pověření soudní exekutorky Mgr. Z. K., Exekutorský úřad V., vedením exekuce; na základě žádosti o pověření a nařízení exekuce z téhož dne (č. l. 6) dal Městský soud v Brně dne 18. 8. 2017 pokyn soudní exekutorce, aby zastavila exekuční řízení pro nedostatek podmínek řízení podle ustanovení § 103 a § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 52 e. ř.

20. Soudní exekutorka Mgr. Z. K., Exekutorský úřad V., usnesením ze dne 24. 8. 2017, č. j. 114 EX 297/17-8, exekuční řízení zastavila a odvolací soud nyní dovoláním napadeným rozhodnutím toto usnesení potvrdil.

21. Jak bylo již výše zaznamenáno, dovolatel ve svém dovolání především prosazuje názor, že v dané věci existovaly objektivní důvody, pro které nemohl do insolvenčního řízení svoji pohledávku přihlásit, jelikož by byla s největší pravděpodobností popřena co do pravosti insolvenčním správcem, a ani v následném incidenčním sporu by nemohl být úspěšný, jelikož insolvenční soud by byl pro překážku věci pravomocně rozsouzené vázán rozhodnutím soudu nalézacího.

22. Nejvyšší soud předesílá, že při posouzení argumentace dovolatele vycházel z právní úpravy insolvenčního zákona účinné před 1. 1. 2014, tedy před změnami provedenými účinností zákona č. 294/2013 Sb., pakliže jde v první řadě o to zhodnotit, zda vskutku po zjištění úpadku žalované, k němuž došlo před tímto datem, mohly existovat natolik významné okolnosti, pro které dovolatel nemohl svoji pohledávku do insolvenčního řízení přihlásit.

23. Ačkoli způsob řešení otázky, pro niž bylo dovolání shledáno přípustným, nebyl – jak konstatováno shora – dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu výslovně stanoven, je přesto možno vysledovat již taková rozhodnutí, jejichž závěry jsou i pro současné poměry přiměřeně instruktivní.

24. Předně je totiž z pohledu obecného možno zohlednit ustálené pravidlo, že věřitel má povinnost přihlásit do insolvenčního řízení zásadně všechny pohledávky [§ 165 odst. 1 Ins. z. v návaznosti na § 5 písm. d) Ins. z. a contr.], které jsou (mají být) existentní (zpravidla) ke dni rozhodnutí o úpadku – vyjma případů pohledávek zvláštních, na které se hledí, jako by přihlášeny již byly, pohledávek za majetkovou podstatou a jim postaveným pohledávkám na roveň (§ 168 a § 169 Ins. z.), anebo pohledávek, jež jsou z uspokojení vyloučeny či se žádným způsobem neuspokojují z majetkové podstaty dlužníka – a to dokonce i takové, které jsou již vykonatelné (§ 174 odst. 4 Ins. z.) či které (§ 173 odst. 2 Ins. z.) již byly uplatněny u soudu (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. [29 NSČR 16/2011](#), uveřejněné pod číslem 54/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek); pročež nemůže být pochyb o tom, že insolvenční zákon výslovně, ba ani nepřímou, nikterak z přihlašovací povinnosti takovou pohledávku, o níž soud pravomocně a pro žalobce s negativním výsledkem již rozhodl v nalézacím řízení, nevylučuje. Takové pohledávky totiž – jak se snad dovolatel nesprávně domnívá – nejsou z pohledu insolvenčního práva ke dni zjištění úpadku dlužníka pohledávkami neexistentními.

25. Tímto pravidlem se Nejvyšší soud – ač stále ve smyslu obecném – inspiroval též v usnesení ze dne 30. 11. 2015, sen. zn. [29 NSČR 110/2015](#), uveřejněném pod číslem 83/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, jehož závěry jsou pro nyní řešenou věc rovněž nepominutelné:

1/ Nejvyšší soud zde totiž postavil najisto, že „insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 12. 2013 umožňoval věřitelům dlužníka pokračovat ve sporech o peněžitě pohledávky zahájených před zahájením insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka i po rozhodnutí o úpadku dlužníka, jakož i poté, co byl úpadek dlužníka řešen oddlužením (povolením oddlužení a následným schválením jedné z forem oddlužení)“,

2/ zdůraznil však též co do pohledávek, které měly být přihlášeny do insolvenčního řízení, že „možnost pokračovat ve vedení sporů o ně nebyla zjevně motivována snahou zákonodárce zajistit, aby se jejich věřitelům dostalo (v rozsahu, jenž nebyl podložen přihláškou pohledávky) jiného (vyššího) uspokojení za trvání insolvenčního řízení. Právní úprava pouze dovolovala ... věřiteli zajistit si (v rozsahu, v němž pohledávka nebude uspokojena v průběhu insolvenčního řízení) exekuční titul pro případ, že dlužník nevyjde z insolvenčního řízení oddlužen“.

26. Z takto vyslovených závěrů lze seznat, že ačkoli tehdejší úprava insolvenčního práva umožňovala věřiteli pokračovat v nalézacím řízení ve sporu o peněžitou pohledávku – a to pochopitelně, resp. zvláště i v takovém řízení, v němž dosud úspěšný nebyl – i poté, co byl zjištěn úpadek dlužníka, Nejvyšší soud nezapochyboval, že by povinnost věřitele svoji pohledávku do insolvenčního řízení řádně přihlásit měla odpadat tehdy, pakliže by o ní soudy v nalézacím řízení již pravomocně rozhodly.

27. Zvláštnost – jež bude namíste podrobit samostatnému posouzení – však v daných poměrech představuje ještě dodatečné tvrzení dovolatele, které blížeji rozvádí tím způsobem, že i tehdy, pakliže by býval svoji pohledávku do insolvenčního řízení řádně a včas uplatnil, nejenže by nemohla být uspokojena, jelikož insolvenční správce by ji s určitostí popřel co do pravosti a též insolvenční soud by v posléze zahájeném incidenčním řízení musel s ohledem na otázku již pravomocně rozsouzenou postup insolvenčního správce potvrdit, nýbrž nadto by se vystavil rizikům sankce podle ustanovení § 178 Ins. z.

28. Ani takto dovolatelem formulovanou oponenturu však není možno považovat za důvod pro přehodnocení výše vyslovených závěrů.

29. Již v poměrech zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání totiž Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 19. 12. 2006, sp. zn. 15 Cmo 256/2006, nepřiznal opodstatněnost názoru, že pohledávka, o níž bylo před prohlášením konkursu na majetek dlužníka pravomocným a vykonatelným rozsudkem vydaným ve sporném řízení rozhodnuto, že věřitel nemá na její úhradu právo, vytváří překážku věci pravomocně rozsouzené pro řízení o incidenční žalobě podané poté, co správce konkursní podstaty popřel do konkursu přihlášenou pohledávku.

30. Na takto vytvořenou argumentační základnu navázal Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. [29 Odo 1767/2006](#), v němž bylo (opět v poměrech konkursních) dosaženo následujících závěrů:

1/ zaprvé Nejvyšší soud sice shledal, že tam, kde předmětem sporu o určení pravosti pohledávky v konkursu není pohledávka vykonatelná, nýbrž pohledávka, o které soud dříve pravomocně rozhodl tak, že požadavek věřitele na její úhradu dlužníkem (pozdějším úpadcem) zamítl jako nedůvodný, platí, že soud se při zamítnutí žaloby o určení pravosti takové pohledávky v konkursu může omezit na pouhé konstatování výsledku sporu o její zaplacení pravomocně skončeného (zamítnutím žaloby) před prohlášením konkursu,

2/ zadruhé však výslovně ponechal stranou svých úvah otázku, jaký byl důvod přihlášení pravomocně zamítnuté pohledávky do konkursu vedeného na majetek dlužníka, tj. zda zde nejsou takové nové skutečnosti, jež by – nebýt účinků konkursu – dovolovaly podat návrh na obnovu řízení. Nadto ani

zde, v poměrech konkursních, Nejvyšší soud nevyjádřil pochybnosti o povinnosti věřitele svoji pohledávku řádně přihlásit.

31. Není důvod, proč by se zaznamenané úvahy neměly prosadit i v poměrech insolvenčních.

32. Dovolatel se tudíž mylí, pakliže se domnívá, že by mu přihláška pohledávky nemohla jakkoli zajistit uspokojení v insolvenčním řízení (resp. že pro něj negativní výsledek incidenčního řízení je dán najisto), neboť vzhledem k výše zaznamenaným judikatorním závěrům lze usoudit, že insolvenční soud není vázán způsobem, jakým by měl v incidenčním sporu o pravost pohledávky postupovat a rozhodnout; vedle výše ohlášené (připuštěné) možnosti zamítnout incidenční žalobu pouze na základě odkazu na pravomocně skončený výsledek sporu o její zaplacení, mohl totiž nepochybně (vzhledem ke specifikům konkrétní věci) rozhodnout i tak, že se řízení o určení pravosti pohledávky přerušuje až do skončení řízení (kupříkladu o dovolání), kterým bylo zamítavé rozhodnutí nalézacího soudu napadeno.

33. Rovněž není ani vyloučeno, aby – za předpokladu, že by pohledávka byla řádně a včas přihlášena – s poukazem na nový výsledek nalézacího řízení, soustředěný do nového (pravomocného) rozhodnutí vydaného nalézacím soudem poté, co soud dovolací předchozí zamítavá rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, žalobce nedosáhl obnovy incidenčního sporu s tím, že tentokrát by již disponoval dokonce pohledávkou vykonatelnou (§ 174 odst. 4 Ins. z.).

34. V úplnosti nelze pominout, že ani dovolatelem vyjadřovaná obava z případného postupu podle ustanovení § 178 Ins. z. namísto není, pakliže ji považuje za paušální důsledek přihlášení pohledávky, jejíž skutečná hodnota byla podle zásad tam uvedených zjištěna jako nižší; „sankci“ podle tohoto ustanovení totiž „může insolvenční soud věřiteli na návrh insolvenčního správce uložit, aby ve prospěch majetkové podstaty zaplatil částku, kterou určí se zřetelem ke všem okolnostem přihlášení a přezkoumání pohledávky.“ Již z jazykového výkladu tohoto ustanovení je totiž zřejmé, že postup podle § 178 Ins. z. (v rozhodném znění) není nevyhnutelným a insolvenční soud jej smí využít pouze v tam stanovených a nadto jinak odůvodněných případech, a to i se zřetelem k motivu přihlášení pohledávky.

35. Ostatně ve stejném duchu hovoří i důvodová zpráva k zákonu č. 69/2011 Sb., kterým byla s účinností od 31. 3. 2011 provedena změna ustanovení § 178 Ins. z., čímž bylo postaveno najisto, že „rozhodnutí insolvenčního soudu o uložení případného postihu je výrazem jeho úvahy zohledňující v jednoznačně upřesněném rozpětí všechny okolnosti případu. Těmi se zásadně rozumí okolnosti přihlášení ‘nadsazené’ pohledávky, důvody, pro které byla při přezkumu pohledávky pohledávka zjištěna v jiné než přihlášené výši a míra ohrožení zájmů chráněných touto úpravou tím, že přihlášený věřitel vykonával v insolvenčním řízení svá práva v rozsahu, v němž k tomu podle výsledků přezkumu nebyl oprávněn“.

36. Názor opačný již nadto Nejvyšší soud výslovně odmítl v rozsudku ze dne 22. 2. 2018, sen. zn. [29 ICdo 30/2016](#), v němž dovodil, že pouhé podání přihlášky pohledávky včetně dispozice s ní, jakož ani podání žaloby o určení pravosti, pořadí či výše přihlášené popřené pohledávky, není vyložitelné jako „výkon práv spojených s nezjištěnou pohledávkou ve smyslu § 180 Ins. z. a postup podle sankčního ustanovení § 178 Ins. z. jen na základě této skutečnosti proto uvažovat nelze“.

37. Shrnutím řečeného je doloženo, že vskutku nebylo překážky bránící žalobci v přihlášení pravomocně soudem zamítnuté pohledávky jako nevykonatelné do insolvenčního řízení; v návaznosti na dříve judikaturou docílených závěrech je naopak vysvětleno, že insolvenční zákon na žádném místě nepředpokládal, že co do pravomocně „nepřiznaných“ pohledávek povinnost jejich přihlašování odpadá, a že věřitelé budou moci dosáhnout (v případě úspěchu např. v řízení dovolacím) uspokojení způsoby zvláštními a mimo ta instrumentária, která jim sama právní úprava insolvenčního zákona

poskytovala. I před 1. 1. 2014 tudíž měli věřitelé povinnost přihlásit do insolvenčního řízení pohledávku, o níž soudy před zjištěním úpadku pravomocně rozhodly, že na jejich plnění právo není (žaloby o plnění byly zamítnuty).

38. V nyní souzené věci však dovolatel namísto řádného přihlášení své pohledávky na jakýkoli postup v insolvenčním řízení rezignoval s přesvědčením, že by pro něj výsledek takového řízení tak jako tak musel dopadnout negativně, čímž se vědomě zbavil možnosti uspokojit svoji pohledávku v insolvenčním řízení poměrně vzhledem k ostatním věřitelům. Pravidla, na nichž je insolvenční řízení založeno, a která ukládají (zásadně) všem věřitelům pohledávek, aby je přihlásili ve lhůtách a způsobem k tomu určeným, však nemohou být obcházena či opomíjena jen pouhým poukazem na předpokládaný neúspěch v takovém řízení.

39. Nelze než uzavřít, že pakliže dovolatel trval na tom, že mu právo na zaplacení i přes zamítavá rozhodnutí nalézacích soudů svědčí – což posléze nalezlo svůj průmět do jím podaného dovolání – neměl při vědomí zjištění úpadku svého dlužníka insolvenční řízení pomíjet, jelikož neexistovaly takové důvody, jež by mu v přihlášce bránily, resp. jež by pro něj výsledek insolvenčního řízení za všech okolností předjímaly jako nepříznivý.

40. Závěr odvolacího soudu o tom, že žalobce (oprávněný) nesplnil svoji povinnost přihlásit do insolvenčního řízení pravomocně zamítnutou pohledávku, na kterou tudíž dopadají účinky usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 6. 2017, č. j. KSBR 40 INS 18010/2011-B-53, o osvobození od placení pohledávek, je tudíž správný, a dovolání potud není důvodné.

41. Napadené rozhodnutí odvolacího soudu však v úplnosti obstát přesto nemůže.

42. Dovolací soud je totiž z úřední povinnosti povinen přihlédnout k vadám tzv. zmatečnostním, jakož i k vadám řízení jiným, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a to vždy tehdy (jako je tomu i v dané věci), pakliže je dovolání přípustné (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.), což se v poměrech napadeného rozhodnutí odvolacího soudu jakož i rozhodnutí soudní exekutorky zjevuje v závěru, že důsledkem usnesení insolvenčního soudu o osvobození od placení pohledávek je zastavení exekučního řízení pro nedostatek podmínek řízení podle ustanovení § 103 a § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 52 exekučního řádu.

43. Soudní exekutorka (vázána předešlým pokynem exekučního soudu) jakož i soud odvolací očividně vycházely z názoru vyjádřeného v komentářové literatuře (Kasíková, M. a kol., Exekuční řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 287), že z ustanovení § 140e Ins. z. pro exekuční soud plyne povinnost před pověřením exekutora zjistit, zda nebylo ohledně povinného vydáno rozhodnutí o úpadku, a pokud ano, je třeba exekuční řízení zastavit, neboť není dána podmínka řízení. To platí i pro ta insolvenční řízení, v nichž i v době po 1. 1. 2014 trvají účinky rozhodnutí o úpadku vydaných před 1. 1. 2014.

44. I kdyby bylo namístež odtud vycházet, výše ohlašovaná vada rozhodnutí odvolacího soudu je ztotožnitelná právě s jím učiněnou nesprávnou aplikací ustanovení § 140e insolvenčního zákona ve znění od 1. 1. 2014 (podle něž v době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze nařídit nebo zahájit výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty), které ovšem není na poměry této věci uplatnitelné, jelikož účinky rozhodnutí o úpadku trvaly pouze ke dni 25. 5. 2017, tj. k okamžiku právní moci usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 18. 5. 2017, č. j. KSBR 40 INS 18010/2011-B-52, jímž vzal na vědomí splnění oddlužení povinné, a jímž bylo insolvenční řízení skončeno; pakliže však k podání exekučního návrhu (zahájení exekučního řízení) došlo až posléze, tj. dne 4. 8. 2017, nelze uvažovat, že účinky rozhodnutí o úpadku povinné nadále přetrvávaly, a že zde byl tudíž takový „nedostatek procesních podmínek“ (ve smyslu komentářové literatury výše), pro které by bylo

namíste exekuční řízení zastavit.

45. Řečené platí tím spíše se zřetelem k závěrům – jimiž se dokonce soud odvolací, byť nedostatečně inspiroval – vyjádřeným Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. [29 Cdo 3509/2010](#), uveřejněném pod číslem 63/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, v němž – co do důsledků podání návrhu na nařízení exekuce (pověření soudního exekutora) ohledně pohledávky, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení – vysvětlil, že ačkoli pohledávka v neuhrazeném rozsahu nezanikla, věřitel ji nemůže úspěšně vymáhat; v soudním či jiném řízení již nelze takovou pohledávku věřiteli přiznat (pohledávka má povahu naturální obligace) a ve vykonávacím řízení má taková pohledávka stejný režim jako pohledávka promlčená.

46. Z čehož se ovšem konkrétněji podává, a to i s přihlédnutím k okolnostem ustáleně zkoumaným při rozhodování o nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 1999, sp. zn. [21 Cdo 2020/98](#)), že nelze dospět k jinému úsudku, než že uplatnění takové pohledávky v daném případě nezakládá důvod ani pro zastavení exekučního řízení ani pro zamítnutí exekučního návrhu, nýbrž že jde o okolnost rozhodnou, a to podobně jako u pohledávky promlčené, až v řízení o zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

47. Takto dovozená vada řízení způsobuje, že jím trpící rozhodnutí odvolacího soudu musí být včetně závislého výroku o nákladech řízení podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

48. V novém rozhodnutí rozhodne soud též o náhradě nákladů řízení včetně nákladů řízení dovolacího (ustanovení § 226 odst. 1 v návaznosti na ustanovení § 243g odst. 1, část první věty za středníkem a věta druhá, o. s. ř.), případně o nich rozhodne soudní exekutor ve zvláštním režimu (§ 87 a násl. exekučního řádu).

49. Právní názor vyslovený dovolacím soudem je pro další řízení závazný (§ 243g odst. 1, část věty první za středníkem).

50. V dalším řízení půjde o to, řádně a v úplnosti posoudit důsledky podání návrhu na nařízení exekuce (pověření soudního exekutora) ohledně pohledávky, na kterou se vztahuje rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení, pakliže účinky rozhodnutí o úpadku již nadále nepřetrvávají.